

POSTANOWIENIE

Dnia 6 maja 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosław Bączyk (przewodniczący)

SSN Stanisław Dąbrowski

SSN Bogumiła Ustjanicz (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku K. K.
przy uczestnictwie L. K.
o podział majątku wspólnego i dział spadku,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 6 maja 2010 r.,
zażalenia wnioskodawczynie na postanowienie Sądu Okręgowego w Ł.
z dnia 7 stycznia 2010 r., sygn. akt III Ca (...) [III WSC (...)],

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Ł., po ustaleniu wartości przedmiotu zaskarżenia na kwotę 117 609 zł, odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawczynie od postanowienia tego Sądu z dnia 12 października 2009 r., którym oddalone zostały apelacje uczestników od postanowienia Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 27 marca 2009 r. w sprawie z jej wniosku z udziałem L. K. o podział majątku wspólnego i dział spadku oraz oddalił jej wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych. Sąd Okręgowy uznał, że skoro apelacja wnioskodawczynie została w całości oddalona, to wartość przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej nie może być wyższa od tej określonej w apelacji. Ustalenie tej wartości na kwotę wskazaną w apelacji w wysokości 117 609 zł, wobec braku podstaw do uznania, że powinna to być kwota 154 414zł, było

przyczyną stwierdzenia niedopuszczalności skargi kasacyjnej, skoro wartość ta jest niższa od określonej art. 519¹ § 2 i 4 pkt 4 k.p.c.

Wnioskodawczyni w zażaleniu zarzuciła zaskarżonemu postanowieniu naruszenie przepisów postępowania art. 398⁶ § 2 w związku z art. 13 § 2 i art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c. przez wadliwe, niepoprzedzone analizą akt sprawy określenie wartości przedmiotu zaskarżenia na kwotę wskazaną w apelacji. Nie uwzględnia ono tego, że tak w skardze kasacyjnej, jak i w apelacji zaskarża sposób podziału majątku spadkowego przez przyznanie uczestnikowi własności jednej nieruchomości położonej przy ul. S. i połowy udziału w drugiej, zasądzenie na jej rzecz 12 982,48 zł tytułem wyrównania udziałów i rozliczenia nakładów, określenie wartości udziałów przypadających uczestnikom w majątku spadkowym, a nadto niezaliczenie do tego majątku połowy udziału w nieruchomości położonej przy ul. K., kosztów utrzymania uczestnika w okresie od października 1984 r. do sierpnia 1986 r. oraz pozostałej części wydatków poniesionych na pochówek spadkodawcy, co wskazuje na kwotę 154 414 zł. W oparciu o art. 394¹ § 3 w związku z art. 380 k.p.c. domagała się rozpoznania postanowień w przedmiocie sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia i ustalenia tej wartości na 117 609 zł oraz odmowy zwolnienia jej od kosztów sądowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna przysługuje do Sądu Najwyższego od wydanego przez sąd drugiej instancji postanowienia co do istoty sprawy, a w sprawach o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami i dział spadku, jeśli wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest niższa niż 150 000 zł (art. 519¹ § 2 i 4 pkt 4 k.p.c.). W odniesieniu do postanowienia sądu drugiej instancji, którym oddalona została apelacja uczestnika wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną może być albo taka sama, jak w apelacji albo niższa, jeśli skarżący częściowo uznał racje sądu odwoławczego lub zrezygnował z części swoich pretensji. Nie jest natomiast możliwe określenie tej wartości na kwotę wyższą od wskazanej w apelacji, ponieważ zakres zaskarżenia nie może być szerszy.

Obowiązek wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia tak w apelacji (art. 368 § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.), jak i w skardze kasacyjnej (art. 398⁴ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.) stanowi wymóg formalny tych pism. Powinna być ona odniesiona do wartości dzielonego majątku, ustalonego przez sąd (art. 684, art. 567 § 3 k.p.c.), a prawidłowość wypełnienia tego obowiązku podlega kontroli sądu drugiej instancji i Sądu Najwyższego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2001 r. IV CZ

20/01, niepubl., 21 listopada 1002 r. I CZ 152/01, niepubl.). Utrwalone zostało w orzecznictwie stanowisko, że w razie zaskarżenia postanowienia co do istoty sprawy w sprawie o podział majątku wspólnego i dział spadku wartość przedmiotu zaskarżenia wyznacza nie wartość całego dzielonego majątku, ale wartość konkretnego interesu (roszczenia, żądania) lub składnika majątkowego, którego środek odwoławczy dotyczy i z reguły nie może przekraczać wartości udziału należącego do uczestnika (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2009 r. IV CSK 107/09, niepubl.). Jeżeli uczestnik podważa zasadę podziału, objęcie lub nieobjęcie orzeczeniem poszczególnych rzeczy lub praw albo rozliczenie nakładów wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa niż wartość jego udziału (por. postanowienie z dnia 12 lipca 2007 r. III CSK 177/07, niepubl. i powołane już z 3 czerwca 2009 r. IV CSK 107/09).

W apelacji wnioskodawczynie domagała się wyłączenia z majątku wspólnego środków zgromadzonych na rachunkach bankowych w wysokości 14367,68 zł, ponieważ stanowią jej majątek odrębny, zaliczenia na przypadający uczestnikowi udział w spadku dalszej kwoty tytułem kosztów utrzymania i wychowania w wysokości 2047 zł i połowy wartości nieruchomości położonej przy ul. K. w wysokości 39000 zł, uwzględnienia jako długu obciążającego spadek dalszej kwoty związanej z pochówkiem spadkodawcy w wysokości 6 103 zł, przyznania jej na własność jednej działki położonej przy u. S. i udziału w drugiej działce, których wartość określona została na 43 100 zł oraz zasądzenia na jej rzecz od uczestnika postępowania tytułem wyrównania udziału i długów spadkowych 31 408,21 zł zamiast 12 982,48 zł. Zliczenie tych wartości daje sumę 123 533,41 zł, ale uwzględnienia wymagało, że interes wnioskodawczynie nie sięga tej kwoty. Wydatki związane z pochówkiem spadkodawcy w jednakowym stopniu obciążają udziały spadkowe, mieszczą się w kwocie 31 408,21 zł. Żądanie przyznania jej wymienionych nieruchomości zmieni relacje dotyczące dopłat. Wobec tego zaakceptowanie wskazanej przez nią w apelacji wartości przedmiotu zaskarżenia na kwotę 117 609 zł, chociaż nie było wynikiem dokładnego wyliczenia, to nie naruszało jej interesu, skoro nie było podstaw do uznania, że przekroczy 150 000 zł. Określenie w skardze kasacyjnej wartości przedmiotu zaskarżenia na kwotę 154 414 zł było błędne, zaś dążenie w zażaleniu do objęcia tą wartością jej udziału w majątku spadkowym oraz przyznania jej nieruchomości bez dopłat na rzecz uczestnika postępowania nie znajduje uzasadnienia. Zarówno w skardze kasacyjnej, jak i w zażaleniu wnioskodawczynie nie dokonała wyliczenia, z którego miałyby wynikać określona przez nią wartość oraz

przyczyny jej zmiany w stosunku do apelacji. W tej sytuacji ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia na kwotę wskazaną w apelacji odpowiada prawu.

Z powyższych względów zażalenie jako pozbawione uzasadnionych podstaw podlegało oddaleniu w oparciu o art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Podzielenie stanowiska Sądu Okręgowego co do niedopuszczalności skargi kasacyjnej czyni bezprzedmiotowymi rozważania dotyczące przyczyn oddalenia wniosku o zwolnienie wnioskodawczyni od kosztów sądowych.